

PROCESNOTA

Naar een Woonbeleidsplan Vlaanderen

Versie oktober 2011

WOONBELEIDSPAN VLAANDEREN

WONEN-VLAANDEREN
EEN GOEDE EN BETAALBARE WONING VOOR IEDEREEN

Inhoud

1	Situering	2
2	Opzet en doelstelling	3
3	Uitgangspunten	3
3.1	Recht op menswaardig wonen	3
3.2	Maatschappelijke context	4
4	Aandachtspunten	5
4.1	Tijdshorizon	5
4.2	Nood aan een partnerschapmodel	5
4.3	Afstemming met ander langetermijndenken binnen de Vlaamse overheid	6
4.4	Juridisch onderzoek verankering Vlaams Woonbeleidsplan	6
4.5	Evaluatie	6
5	Planningsproces en timing	7
5.1	Startfase	7
5.2	Debatnota	8
5.3	Visienota	8
5.4	Ontwerpnota	8
5.5	Eindnota	9
6	Projectorganisatie	10

1 Situering

Wonen is een basisbehoefte en vormt een onmisbare voorwaarde voor het welzijn van ieder mens. Artikel 25 van de **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens**, echter niet afdwingbaar, en artikel 11 van het **Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten**, wel met kracht van wet, bepaalden reeds dat elkeen het recht heeft op een behoorlijke levensstandaard voor zichzelf en zijn gezin, daarbij inbegrepen de huisvesting. Op 31 januari 1994 werd het recht op een behoorlijke huisvesting opgenomen in de **Belgische Grondwet**¹. De **Vlaamse Wooncode**, het algemeen regelgevend kader van het woonbeleid in Vlaanderen, vertrekt eveneens vanuit het recht op menswaardig wonen voor iedereen².

Het grondrecht op wonen is echter nog niet voor iedereen verwezenlijkt. Dit blijkt onder meer uit de beschikbare gegevens en resultaten van recent wetenschappelijk onderzoek naar het wonen in Vlaanderen³.

Minister Freya Van den Bossche kondigt daarom in haar **beleidsnota Wonen 2009-2014**⁴ een Woonbeleidsplan Vlaanderen aan.

De Vlaamse Woonraad geeft in haar Reflectienota op de beleidsnota 2009-2014⁵, ook verwijzend naar haar memorandum⁶, aan dat ze de opmaak van een Vlaams woonplan beschouwt als een cruciale opdracht voor het Vlaamse woonbeleid. Een meer planmatige aanpak van het Vlaamse woonbeleid houdt volgens de Vlaamse Woonraad een toegevoegde waarde in: het kan een doelgericht en consistent beleid tot stand brengen. Een Vlaams woonbeleidsplan schept volgens de Vlaamse Woonraad het algemene kader, expliciteert de visie en de kerndoelstellingen van het Vlaamse woonbeleid en biedt een aanzet voor operationalisering van het beleid, zowel op lange als op kortere termijn.

De Vlaamse Wooncode omschrijft de kern van het woonbeleid van de Vlaamse overheid als de ondersteuning en bevordering van de invulling van het recht op een aangepaste woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid. Het is niet de taak van de overheid het recht op wonen in absolute termen te waarborgen. De doelstelling wordt bijgevolg geformuleerd als een inspanningsverbintenis - geen resultaatsverbintenis - van de overheid ten aanzien van de burger.

Het Woonbeleidsplan Vlaanderen zal aangeven op welke manier naar de doelstelling van de Vlaamse Wooncode kan gewerkt worden op middellange en lange termijn en dit onder een voldoende brede invalshoek. De opmaak van dit plan veronderstelt immers dat de verwachte noden op de woonmarkt, en dit in het licht van veranderende omstandigheden en samenlevingskenmerken, zo grondig mogelijk in kaart gebracht worden. Aan de hand van de beschikbare cijfers en aan de hand van verschillende hypothesen voor de toekomst kunnen zo een aantal mogelijke foto's van de toekomstige Vlaamse woonmarkt geschetst worden. Dit is een vertrekpunt om in breed overleg met alle actoren te bekijken hoe die basisopdracht van het Vlaams woonbeleid de komende decennia ingevuld moeten worden. Daarbij moet elk overheidsoptreden op het vlak van wonen kritisch bekeken kunnen worden.

De afgelopen jaren werden vanuit de werking van de afdeling Woonbeleid binnen het beleidsdomein RWO heel wat bouwstenen voor een langetermijnvisie op het woonbeleid in Vlaanderen verzameld. Als katalysator,

---

¹ artikel 23 van de gecoördineerde grondwet luidt: Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. Daartoe waarborgen de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel, rekening houdend met de overeenkomstige plichten, de economische, sociale en culturele rechten, waarvan ze de voorwaarden voor de uitoefening bepalen. Die rechten omvatten inzonderheid: (...) 3° het recht op een behoorlijke huisvesting (...)

² artikel 3 VWC: Daartoe moet de beschikking over een aangepaste woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid worden bevorderd.

³ Heylen, K. e.a. (2007), Wonen in Vlaanderen. De resultaten van de Woonsurvey 2005 en Uitwendige Woningschouwing 2005, Departement RWO-Woonbeleid, Brussel.

⁴ VR 2009 MED.0428.07, goedgekeurd door de Vlaamse regering op 23 oktober 2009

⁵ De Vlaamse Woonraad (2009), Reflectienota op de beleidsnota wonen 2009-2014, 8 december 2009

⁶ De Vlaamse Woonraad, Strategische keuzes voor het Vlaamse Woonbeleid, Memorandum 2009-2014

en in het verlengde van de beleidsnota Wonen 2009-2014, wordt dit project nu opgestart zodat de inzet kan verhoogd worden om het Woonbeleidsplan Vlaanderen zo spoedig mogelijk vorm te geven.

2 Opzet en doelstelling

Wonen is een eerder statisch gegeven: fundamentele veranderingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, zijn slechts op langere termijn en geleidelijk aan mogelijk. Enerzijds is het plannen, ontwerpen en bouwen van woningen een langdurig proces waar verschillende jaren over heen gaan, anderzijds kennen woningen over het algemeen een lange levensduur, in de zin dat zij verschillende decennia in gebruik blijven en de meeste mensen lange tijd in dezelfde woning wonen.

De huidige individuele en maatschappelijke keuzes met betrekking tot wonen hebben dan ook grote gevolgen voor verschillende toekomstige generaties. Een doelmatig en duurzaam beleid tracht zoveel mogelijk rekening te houden met de impact en consequenties van deze keuzes voor alle betrokkenen. Een woonbeleid moet dus per definitie onderbouwd zijn door een langetermijnvisie die aangeeft in welke richting Vlaanderen op het vlak van wonen moet evolueren om het recht op menswaardig wonen voor iedereen te kunnen garanderen.

De doelstelling van het Woonbeleidsplan Vlaanderen is de ontwikkeling van een onderbouwde, globale langetermijnvisie op het wonen in Vlaanderen, als houvast en kader voor de beleidsmakers en -uitvoerders op alle niveaus en voor alle overige betrokkenen bij het wonen in Vlaanderen. Het verhoogt de kans op het voeren van een coherent, geïntegreerd en structureel beleid:

- het is een voorwaarde om beleidscontinuïteit, zo niet te garanderen, dan toch te verbeteren en de huidige, relatief beperkte planningshorizon te overstijgen;
- het verbetert de afstemming tussen en samenwerking met alle betrokkenen binnen het domein wonen en met overige beleidsdomeinen;
- het biedt een kader voor het creëren van een zo breed mogelijk maatschappelijk draagvlak;
- het draagt bij tot het voeren van een effectief en efficiënt beleid, aangezien fundamentele veranderingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, op vlak van wonen slechts op langere termijn en geleidelijk aan mogelijk zijn.

Het geleverde zoek- en denkwerk, het doorlopen proces en de uiteindelijke nota mogen niet beschouwd worden als een eindpunt of afgerond geheel. Het wil vooral - naast een onderbouwde analyse en een inzicht in de maatschappelijke ontwikkelingen en hun effect op het wonen in Vlaanderen - een aanzet geven tot discussie, inspiratie en bedachtzaamheid. Het spreekt voor zich dat de tijd en realiteit als toetsstenen zullen fungeren en dat de geformuleerde visie periodiek geëvalueerd moet worden en zonodig bijgesteld. Dit dient te gebeuren op basis van nieuwe wetenschappelijke data en inzichten over het wonen in Vlaanderen of (gewijzigde) maatschappelijke ontwikkelingen.

3 Uitgangspunten

Het referentiekader van het Vlaams Woonbeleidsplan is tweeledig:

- waarden en normen, namelijk het algemeen recht op menswaardig wonen;
- functie, betekenis en belang van wonen binnen de specifieke maatschappelijke context van Vlaanderen in de 21^e eeuw.

Omdat deze uitgangspunten de richtingwijzers vormen voor het uitwerken en formuleren van de toekomstvisie op wonen, is het aangewezen deze summier te duiden.

3.1 Recht op menswaardig wonen

Vanuit het fundamentele belang van wonen voor het welzijn van ieder mens, wordt het recht op wonen in België beschouwd als een onvervreemdbaar grondrecht, onder meer verankerd in de Grondwet. De tekst van artikel 23 houdt een verplichting in voor de onderscheiden wetgevers en de overheid om positief op te treden

om het effectieve genot van de erkende rechten te verzekeren. Hiertoe beschikken zij over een ruime beleidsvrijheid.

De Vlaamse Wooncode concretiseert het grondwettelijk recht op menswaardig wonen door hieraan een aantal eigenschappen en kenmerken te koppelen binnen een algemeen regelgevend kader. Deze concretere invulling van het recht op wonen vormt een leidraad zonder een bepaalde norm voorop te stellen:

'Iedereen heeft recht op menswaardig wonen. Daartoe moet de beschikking over een aangepaste woning, van goede kwaliteit, in een behoorlijke woonomgeving, tegen een betaalbare prijs en met woonzekerheid worden bevorderd.' (artikel 3)

In de artikelsgewijze toelichting wordt deze bepaling als volgt verder ingevuld ⁷:

- elkeen moet, onder welke vorm ook, de **beschikking** hebben of krijgen over een woning, waar dit niet uit eigen kracht kan worden bereikt, creëert het Vlaamse Gewest via overheidsinitiatieven en individuele steunmaatregelen de voorwaarden daartoe;
- de woning moet **aangepast** zijn aan de bewoner(s), zowel aan de fysieke mogelijkheden ervan als aan het aantal bewoners;
- de woning moet van een goede **kwaliteit** zijn;
- de woning moet gelegen zijn in een **behoorlijke woonomgeving** (aanwezigheid van open ruimten, ontsluitingsmogelijkheden verkeer, aanwezigheid van collectieve voorzieningen en recreatieve mogelijkheden);
- de woning moet ter beschikking zijn tegen een **betaalbare prijs**. Er wordt getracht huisvesting betaalbaar te houden voor iedereen, waarbij de meeste aandacht gaat naar de sociaaleconomisch zwakkeren;
- de bewoner moet voldoende **woonzekerheid** gegarandeerd krijgen.

Deze concretere invulling van het recht op wonen vormt een belangrijke leidraad. Het geeft in algemene termen een aantal voorwaarden waaraan het wonen en de woningen zouden moeten voldoen, evenwel zonder een bepaalde norm voorop te stellen. De invulling van deze voorwaarden komt uitvoerig aan bod in de analyse van het wonen in Vlaanderen.

3.2 Maatschappelijke context

Hoewel wonen in eerste instantie de primaire menselijke behoefte aan **fysieke bescherming**, beschutting en veiligheid vervult, en ondanks een regelgevend kader en wettelijke grenzen, kan aan de behoefte van "wonen" geen eenduidige invulling worden gegeven. De invulling wordt immers mede bepaald door een aantal individuele behoeften en door een bredere maatschappelijke context.

Ieder individu vult de basisbehoefte aan met persoonlijke **emotionele, psychologische en financiële** parameters - o.a. zelfexpressie, geborgenheid, privacy, identiteitsverschaffer, statussymbool, investeringswaarde, ... - en geeft vervolgens het wonen, binnen de materiële mogelijkheden en de wettelijke grenzen, een persoonlijke invulling.

Grote verschillen zijn eveneens het gevolg van de combinatie van een veelheid aan **globale aspecten** - o.a. cultuur, geografie, klimaat, ... - en van de impact van de wisselwerking tussen wonen en tal van **maatschappelijke domeinen**, zoals mobiliteit, economie, tewerkstelling en ecologie.

---

⁷ De Vlaamse Wooncode. Decreet en Toelichting. Artikelsgewijze toelichting, p. 58 – 59, afdeling Woonbeleid, 1997.

4 Aandachtspunten

4.1 Tijdshorizon

Omdat het planning- en bouwproces van woningen omvangrijke budgettaire inspanningen en veel tijd vergen, is het noodzakelijk een **legislatuuroverschrijdend** woonbeleidsplan uit te werken dat loopt over een ruimere termijn dan de relatieve korte duur van een regeerperiode.

Om effectief structurele resultaten te boeken in het duurzaam bijsturen van wonen en woonbeleid in Vlaanderen, wordt een realistische tijdshorizon vooropgesteld in overeenstemming met reeds bestaande aanverwante beleidsplannen, namelijk **2020-2050**.

Eenzijds geeft dit het beleid de ruimte om heroriëntaties door te voeren, zonder de beleidscontinuïteit volledig te verlaten. Anderzijds geeft het de beleidsuitvoerders en de betrokkenen op het terrein de tijd om zich aan de koerswijzigingen aan te passen.

4.2 Nood aan een partnerschapmodel

Omwille van de sterke interactie tussen de **ontwikkeling van mens en maatschappij**, het ruimtelijk beslag van wonen en de uiteindelijke woonwensen, vereist een doeltreffend en relevant woonbeleid in eerste instantie een grondige analyse van deze interactie. Vervolgens leidt inzicht in de gevolgen van eerder gemaakte maatschappelijke keuzes en beleidskeuzes tot mogelijke scenario's van toekomstige woonwensen. Om een voldoende breed **maatschappelijk draagvlak** te creëren voor een Vlaams Woonbeleidsplan, en om te vermijden dat er valse verwachtingen gecreëerd worden, is het belangrijk in een proces dat kadert in de opmaak van een langetermijnvisie, gerichte **inspraakmomenten** te voorzien. Een breed en sterk inhoudelijk maatschappelijk debat over het Woonbeleidsplan Vlaanderen is noodzakelijk om "wonen" in de kijker te plaatsen, om de kwaliteit van het plan te vergroten en om het draagvlak te verruimen en zodoende de kans op implementatie te vergroten.

De betrokkenheid van zorgvuldige geselecteerde en relevante consultatiepartners is de basis van een maatschappelijk draagvlak voor een Vlaams Woonbeleidsplan. Het consultatieproces:

- brengt "traditionele" en "nieuwe" stakeholders samen;
- wordt afgestemd op het politieke beslissingsproces waarbij parlementaire fracties en administraties niet alleen voor wonen maar ook voor andere beleidsdomeinen een rol spelen;
- wordt verruimd naar de ruimere maatschappij via informatiecampagne, debat, publicatie, ...

Verskillende vormen van overleg en inspraak zijn mogelijk en zullen in de loop van het proces worden ingezet, afhankelijk van de specifieke noden en mogelijkheden, de afbakening van de pijlers van het woonbeleidsplan en van de geselecteerde interactiepartners:

- wetenschappelijk onderzoek;
- aanleveren memoranda;
- thematische debatdagen met concrete informatie en vragen, bij voorbeeld;
  - o beleidslijnen: pijlers en afbakening Woonbeleidsplan?
  - o decretaal verankeren?;
  - o doorwerkniveau?;
  - o waar begint en eindigt lokale autonomie?;
  - o kan een gemeente verplicht worden een lokaal woonbeleidsplan op te maken?;
  - o ...
- focusgroepen;
- congres/studiedagen;
- ...

4.3 Afstemming met ander langetermijndenken binnen de Vlaamse overheid

De Vlaamse overheid voert en ontwikkelt beleid voor de toekomstige ontwikkeling van Vlaanderen. De beleidsontwikkeling staat deels in functie van overkoepelend regeringsbeleid en is deels thematisch gericht op een specifiek beleidsveld. Het woonbeleidsplan moet voorstellen doen die in lijn blijven met het algemeen overkoepelend regeringsbeleid, en moet tegelijkertijd de diverse thematische beleidsopties trachten te integreren.

Door deze afstemming na te streven wordt het mogelijk een inclusief beleid te voeren. Door de beleidsdoelstellingen te delen met de partners, wordt het evidenter om instrumenten en middelen van alle partners gezamenlijk in te zetten voor de realisatie van het beleid.

Beleidsplanning	Relatie met woonbeleidsplan (WBP)
VIA (Vlaanderen in actie)	WBP geeft doorwerking aan VIA
Pact 2020	WBP geeft doorwerking aan Lissabonstrategie
VSDO (Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling)	WBP geeft doorwerking aan VSDO
Vlaams klimaatadaptatieplan	WBP geeft doorwerking aan adaptatiestrategie
Mina IV	Inhoudelijke afstemming
Mobiliteitsplan Vlaanderen	Inhoudelijke afstemming
Onroerend erfgoed beleidsplan	Inhoudelijke afstemming
Beleidsplan Ruimte	Inhoudelijke afstemming
Grond- en pandenbeleidsplan	Inhoudelijke afstemming
Enz.	

4.4 Juridisch onderzoek verankering Vlaams Woonbeleidsplan

Momenteel heeft het Woonbeleidsplan Vlaanderen geen decretale basis. In de loop van het proces om tot een uitgewerkt plan te komen, moet worden uitgeklaard wat het meest zinvolle juridische statuut van dergelijk plan zal zijn. Vragen die moeten worden beantwoord zijn bijvoorbeeld of het Woonbeleidsplan al dan niet bindend moet zijn, in welke mate het doorwerkt naar de lokale overheden en actoren, etc. Het lijkt aangewezen dit pas definitief te beantwoorden wanneer de contouren van het woonbeleidsplan zich beginnen af te tekenen en dit ook ter discussie werd gebracht tijdens het maatschappelijk debat.

4.5 Evaluatie

De doelstellingen van het Vlaams Woonbeleidsplan zullen gerealiseerd worden door middel van een aantal instrumenten voor het dagelijks beleid. Het is belangrijk gefaseerde doorlooptermijnen voorop te stellen voor deze instrumenten, evenals evaluatiemogelijkheden en –termijnen om de instrumenten en hun resultaten met regelmaat te evalueren en bij te sturen.

5 Planningsproces en timing

5.1 Startfase

Het planningsproces voor het Woonbeleidsplan Vlaanderen wordt getrokken door de Afdeling Woonbeleid. In de startfase worden tevens bijdragen geleverd door het Steunpunt Ruimte en Wonen en de Vlaamse Woonraad.

Voorstudie, afdeling Woonbeleid

De afdeling Woonbeleid maakt in deze fase een grondige analyse - een "nulmeting" - van het wonen in Vlaanderen. In deze voorstudie worden de beschikbare onderzoeksgegevens en -resultaten over de woningen en de bewoners geanalyseerd. Zowel de actuele situatie als de vastgestelde en heersende trends betreffende het wonen in Vlaanderen worden in beeld gebracht.

Parallel worden de maatschappelijke ontwikkelingen en hun gevolgen voor en impact op het wonen in Vlaanderen geanalyseerd. De demografische, economische, sociaal-culturele, ecologische en politiek-institutionele ontwikkelingen en verwachte veranderingen worden in beeld gebracht. Er wordt nagegaan op welke wijze en in welke mate deze ontwikkelingen een invloed hebben op het wonen in Vlaanderen en hoe hiermee best rekening kan worden gehouden.

Tot slot wordt het huidige overheidsoptreden bondig geschetst. Daarbij wordt ingegaan op de rol en het belang van de overheden en de diverse actoren betrokken bij het wonen in Vlaanderen en wordt een beknopt overzicht gegeven van het bestaande beleid en instrumentarium.

Deze analyse resulteert in een voorstudie, zoals door de minister aangekondigd in haar beleidsbrief 2011 (onder de noemer 'startnota'). In deze communicatie is een link gelegd met het grond- en pandenbeleidsplan en het Beleidsplan Ruimte, waaraan de minister vanuit de langetermijnvisie op wonen uiteraard een sterke inhoudelijke bijdrage wenst te leveren.

De voorstudie is geen visietekst, het is een concrete synthesesnota met als doel de situering en de afbakening van het domein waarop het woonbeleidsplan betrekking zal hebben te expliciteren.

Toekomstverkenning, Steunpunt Ruimte en Wonen

Op basis van deze voorstudie en het wetenschappelijk onderzoek uit de vijfjarige werking (2007-2011) schrijft het Steunpunt Ruimte en Wonen in 2011 een toekomstverkenning waarin de uitdagingen voor het Vlaamse woonbeleid en de maatschappelijke actoren worden verkend. Dit essay vertrekt van de huidige trends op de woningmarkt, trekt deze door naar de toekomst en verkent de mogelijke richtingen.

Advies Vlaamse Woonraad

Ten slotte formuleert de Vlaamse Woonraad in deze startfase een advies voorafgaand aan het Woonbeleidsplan Vlaanderen. Hierin worden de kennis, bekommernissen en aanbevelingen van het middenveld ten aanzien van het Woonbeleidsplan gebundeld in een aantal krijtlijnen voor een duurzaam woonbeleid.

Deze drie initiatieven worden in 2011 afgerond. Ze hebben elk hun eigen invalshoek en finaliteit, en bieden zo een uitgebreide kijk op de stand van zaken van het wonen in Vlaanderen, de trends, knelpunten en uitdagingen. Samen vormen ze een brede basis om het Vlaams Woonbeleidsplan verder op te bouwen.

Tijdens een eerste publieksmoment, op 29 november 2011, worden deze drie bijdragen voorgesteld en kan voor een eerste keer in debat worden getreden met de actoren en het maatschappelijk middenveld. Dit is ook het uitgelezen moment om de actoren in te lichten over het voorziene planningsproces en te mobiliseren voor verdere medewerking en inbreng. Dit moment kunnen we als het ware beschouwen als het eigenlijke startschot van het Vlaams Woonbeleidsplan. Het draagt bovendien bij tot het maatschappelijk draagvlak voor het Vlaams Woonbeleidsplan.

Timing

2010 - 2011: opmaak voorstudie

29/11/2011: Publieksmoment met toelichting planningsproces Vlaams Woonbeleidsplan, toekomstverkenning en advies Vlaamse Woonraad

5.2 Debatnota

Naast een toelichting van de reeds bestaande documenten, is het publieksmoment ook het uitgelezen moment om voor de eerste keer in debat te treden met de maatschappelijke actoren. Om dit debat te stofferen wordt een debatnota opgemaakt.

De debatnota bouwt verder op de drie beschikbare bijdragen en verkent de actieradius van het toekomstige woonbeleid. De nota opent een aantal pistes, maar formuleert nog geen concrete beleidsvisie en –lijnen. Hij wordt in de eerste plaats opgevat als een document om het debat aan te wakkeren. Bovendien is de debatnota ook een middel om na te gaan of er nog lacunes bestaan in de kennis en analyse zoals in kaart gebracht in de startfase.

Timing

Najaar 2011: Opmaak debatnota

29/11/2011: Publieksmoment met workshops rond diverse thema's + verslaggeving

5.3 Visienota

Op basis van bovenstaande documenten en het debat met het middenveld, wordt een globale langetermijnvisie op het wonen in Vlaanderen geformuleerd: naar welke woonmogelijkheden en welk woningaanbod moeten/willen we evolueren, waar moet rekening mee gehouden worden, wat zijn de noden, behoeften en wensen, wat zijn de mogelijkheden en uitdagingen.

In functie van de ankerpunten van deze toekomstvisie zullen strategische en operationele doelstellingen geformuleerd worden die bijdragen tot het realiseren van de vooropgestelde visie. Deze doelstellingen moeten een antwoord bieden op de vastgestelde vragen, problemen en uitdagingen.

Tezelfdertijd wordt in deze fase het bestaande beleid geanalyseerd: de bestaande instrumenten en beleidslijnen, met hun oorspronkelijke doelstellingen en de actuele resultaten, worden geëvalueerd en getoetst aan de doelstellingen van de langetermijnvisie.

Een voorstel van visienota wordt voorgelegd aan de stakeholders op een nieuwe debatdag. Hier kan worden getoetst of de geformuleerde visie voldoende wordt gedragen en of eventueel nog aanpassingen of andere/nieuwe klemtonen nodig zijn.

Timing

Voorjaar 2012: opmaak visienota

Juni 2012: debatdag + verslaggeving

5.4 Ontwerpnota

Op basis van de visienota en het debat zullen vervolgens de keuzes en prioriteiten van de respectieve actoren worden bepaald, in de gewenste instrumenten, in het statuut dat het Vlaamse Woonbeleidsplan bij voorkeur zal aannemen en in de mogelijkheden tot lokale doorwerking.

Eveneens komen hier de bijkomende doelstellingen, uitdagingen en randvoorwaarden aan bod, de hiaten in kennis en de nood aan bijkomende gegevens of onderzoek.

Dit leidt tot een ontwerp van Vlaams Woonbeleidsplan, met de formulering van beleidsaanbevelingen die bijdragen tot de realisatie van de vooropgestelde toekomstvisie. Deze ontwerpnota omvat:

- de concretisering van de beleidsvoorstellen in operationele doelstellingen naar implementatie en haalbaarheid;
- een omschrijving van de rol van de overheid en andere actoren betrokken bij het wonen in Vlaanderen;
- een voorstel van mogelijke instrumenten en te vervullen randvoorwaarden om de betreffende doelstellingen en uitdagingen te kunnen realiseren;
- perspectieven op verschillende snelheden: korte, middellange, lange en zeer lange termijn.

Hierbij zal aandacht gaan naar een stapsgewijze uitwerking en planning.

Eventueel (en mits het vrijmaken van financiële middelen) kan in deze periode een informatiecampagne opgezet worden voor de ruime bevolking.

De ontwerpnota kan door de minister begin 2013 in de kijker gezet worden, op een plenaire vergadering met de actoren worden besproken en ter politieke bespreking worden voorgelegd op IKW en in de Commissie Wonen.

Timing

Eind 2012: ontwerpnota

5.5 Eindnota

Al naargelang de beslissingen met betrekking tot de definitieve vorm en het statuut van het Woonbeleidsplan Vlaanderen en op basis van eventueel bijkomend onderzoek zal de ontwerpnota verder worden verfijnd tot aan de definitieve vaststelling van het beleidsplan.

Op basis van de politieke en publieke discussies over de ontwerpnota wordt het Woonbeleidsplan Vlaanderen opgemaakt teneinde de **goedkeuringsprocedure** te kunnen starten. Afhankelijk van de gekozen goedkeuringsprocedure moet de te doorlopen tijd voor deze **politieke finalisering** tijdig ingepland worden in functie van het einde van de legislatuur 2009-2014.

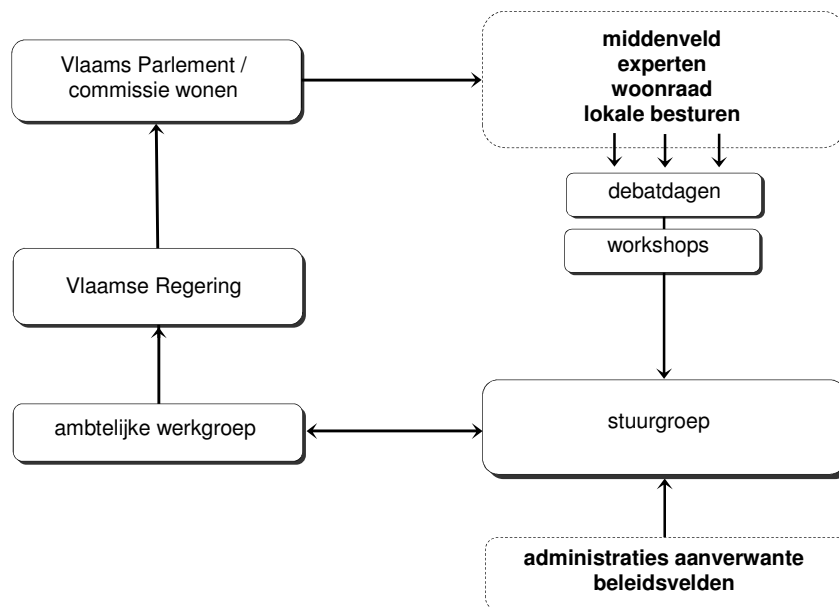
Timing

Eind 2013: goedkeuring Woonbeleidsplan Vlaanderen

6 Projectorganisatie

De afdeling Woonbeleid van het beleidsdomein RWO heeft een trekker aangesteld met als hoofdplicht 'het voorbereiden, ontwikkelen, uitwerken en uitdragen van een gedragen langetermijnvisie voor het wonen in Vlaanderen'. Deze trekker wordt belast met de coördinatie van het hoger geschetste stappenplan en wordt daarbij ondersteund door de cel onderzoek binnen de afdeling.

De voorstudie gebeurt door middel van een intern proces tussen het beleid en de administratie. Vanaf de uitwerking van de discussienota wordt een projectorganisatie opgezet die het hele traject verder opvolgt en begeleidt.

De **ambtelijke werkgroep** staat in voor de coördinatie en opvolging van het planningsproces. Deze groep bestaat uit vertegenwoordigers van de afdeling Woonbeleid en het kabinet Wonen en komt op geregelde tijdstippen samen. De ambtelijke werkgroep staat in voor zowel de dagelijkse (voorbereiden vergaderingen en studiedagen, aanspreekpunt, ...) als de inhoudelijke coördinatie van de door de afdeling voorbereide deelnota's).

Op geregelde tijdstippen tijdens het planningsproces wordt teruggekoppeld naar de **stuurgroep**. Voor deze groep wordt de ambtelijke werkgroep uitgebreid met vertegenwoordigers van de VMSW, het Agentschap Wonen-Vlaanderen, het Agentschap Inspectie RWO en afhankelijk van de onderwerpen ook andere betrokken administraties (Energie, Welzijn, Stedenbeleid....). De stuurgroep wordt samengeroepen en voorgezeten door een kabinetsmedewerker van de minister. Deze groep heeft een belangrijke, sturende rol in het planningsproces: ze geeft mee richting aan de krachtlijnen van het Woonbeleidsplan Vlaanderen. De verschillende deelnota's worden in een ontwerpversie voorgelegd en besproken met de stuurgroep, belangrijke inhoudelijke beslissingen en bijsturingen worden in samenspraak met de stuurgroep genomen.

De opmaak van het Woonbeleidsplan Vlaanderen vergt echter ruimere betrokkenheid dan een ambtelijke werkgroep en stuurgroep.

Bij de uitwerking van bepaalde thema's kunnen **workshops** in het leven worden geroepen die bestaan uit afgevaardigden van middenveldorganisaties, lokale besturen en/of experts die betrokken zijn bij het thema. In deze bijeenkomsten worden deze thema's in detail behandeld, specifieke kansen en knelpunten en mogelijke pistes besproken en afgetoetst.

Tot slot zullen ook een aantal dagen worden plaatsvinden waarop het ruimere middenveld wordt geconsulteerd. Dit kunnen **studiedagen** zijn, waarop wordt geïnformeerd over het planningsproces en de output ervan, of **debatdagen** waarop gevraagd wordt naar input en feedback van de deelnemers.